

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

ו.

עין משפט
נר מצוה

כא א טושי"א א"ח סימן
שכ סעיף יח:
בב ב ג מ"י פ"ה מה'ג'
חטורי ביאה ה"ל יח
יע סמנ לאון קול טושי"ע
ה"ע סימן קב סעיף א'
וטושי"ע י"ד סימן קכ'
סעיף א) :

תוספות ר"ד

האי מסוכרייתא דנויתא
אסור להדוקה ביומא
טבא ואפילו ר"ש מורה
בהא דאבי רבא דאמרי
תרויהו מודה ר"ש בפסיק
ריש"י ולא ימות. פי'
המורה סתימת נקב גינת
שמזויזאים ממנו השכר
וסותמים אותו בבלאי
בבדים אסור להדוקה
משום חסיתה. ואינו נראה
כלל מה שמשמים בנקב
שמזויזאי ממנו מים או יין
בלאי בגדים אין בו משום
חסיטה שאינו מוכנין
לא לבלבם ולא לקבל
ממנו משקה ולא יבור אויל
אי"ב אמאי ליתתר. ור'
נתן בעל הערוך פי'
משום ר"ח ז"ל מטלית
משמישים על הגינת
לסתום פי' (ומפרכת)
והוא פתרון יפה. דודאי
באותו המטלית קפיד אם
תשרה. (א) ומה שסוחט
ממנו אסור משום מלכך
שדומה לסוחט בגדים
שריזים. וזה שאנו משמישין
בברוא של חביות מתיר ר'
נתן בפירוש מפני שהולך
לאיבוד :

א) ע"י ענין עין סבר ה'
פירש שם לזכור משום
חסיטה נחמא ליה שזוב היין
מזון הכז ע"ש ומשמע
למפור משום מפרק וי"ע.

זמקלקל משום דטעם שנייה דפטורין בשאר מלאכות שנת הוי משום
דבעינן מלאכת מחשבת אבל שאינו מתכוין כלל למלאכה לא משום
דבעינן מלאכת מחשבת מיפטר דהא בשאר מקומות נמי מיפטר אין
מתכוין כגון גזי כלאים דמוכרי כסות מוכרין כדרכן וכלכל שלל
יתכוין כו' (כלאים פ"ט מ"ה) ותנן נמי
מזר חופף ומפספס כו' (מזר דף גב.)
הילכך בחצורה נמי שרי :

האי מסוכרייתא דנויתא אסור
להדוקה בו. פירש דקונטרס
וכן ר"ח וזכרונות) צמד לישנא וכן
צקדל תנאים ואמוראים דאסור משום
חסיטה וקשה לר"ח דהא חסיטה
משום ליצון ולא שייכא בשאר משקים
דכל דבר המלכלך את זולתו כגון יין
ושכר ושמנ לא שייך ליצון בחסיטתו
אלא דוקא צמים ורואיה לדבר מדללא
גזרינן צבו שמנ יסחוט כמו גזי מים
דלמרינן צאלו קשרים (שנת דף ק"ג):
היה מהלך בשנת ופגע בחמת המים
כו' היכי ליעביד לינמות צמיא אתי לדי
חסיטה ותניא נמי צפרק צבית (שס
דף קמ: ושס) ומסתפק צאלונגית ולא
יצליח צידו ומפרש בגמ' דלתי לדי
חסיטה וצפ"צ דצינא (דף יח. ושס)
אומר דלכ"ע אין מטבילין את הכלים
ומפרש בגמרא גזירה משום חסיטה
ואילו צפרק תולין (שנת דף קל"ג):
תנן מסכנין את היין צסודרין אלמלא
לגזי יין לא גזרינן משום חסיטה
וצריש העובי' (פי"ה דף ז.) נמי קאמר
ליפרוס סודרא עליה ולא קאמר אתי
לידי חסיטה והיינו משום דלא שייך

ליצון אללא גזי מים והא דלמרינן צפרק מפנין (שנת דף קכ"ח): אם הייתה צריכה שמן חצירתה מציאה לה בשערה ופריך והא אתי לדי חסיטה ומשני אין חסיטה בשער משמע דשייך חסיטה בשמן וכן צפ" נטול (שס דף קמ"ג). ספוג אס' יש לו בית אחיזה מנקחין צו ואס' לאו אין מנקחין צו משום דלתי לדי חסיטה שמן הנבלע צו ההיא חסיטה אור"ת דהוא משום מפרק ואסורה וכן חסיטה זיתים ענבים והבא אומר ר"ח דליכא למימר דאסור מפרק כיון שהנחתם הולך לאיצו"ד א"ע"ג דהוי פסיק רישיה וכו' פירש בערוך דכל פסיק רישיה דלא ניחא ליה שרי ועיקר ראייתו מפרק כל המדיר (נחמ"ס דף פ"ג: ושס) אליכא דר"ש מזלפין יין על גזי האשכים א"ע"ג דפסיק רישיה הוא דודאי מכזה הוא כיון דלא ניחא ליה בהאי כיצוי שרי ועוד מיייתי ראייה מלולב הגזול (פוסק דף ג' ושס) דקאמר ר"ח צ"ש ממעטים ענבים צ"ט פ"י ענזי דס' ופריך והא מתקן מנא ומוקים לה צמתכוון לאכילה סבר לה כצדקה ופריך והא מודה ר"ש צפסיק רישיה כו' ומשני לא צריכא דלית ליה הושענא אחרימי אלמלא כיון דלא ניחא ליה ולא חייש צהאי תיקון שרי א"ע"ג דפסיק רישיה הוא ונראה לר"י דלא קשה מידי דליכא למימר דאסור לקחטו בשאר משקה משום ליצון כמו צמים ומי"מ לא חיישינן צבו שמנ יסחוט כיון שהטעם והריח נשארים צבגדים ומעט היה נהנה בחסיטתו ומלינן למימר נמי דאסור משום מפרק ואף ע"ג דהוי פסיק רישיה דלא ניחא ליה אסור לכתחילה לר"ש כמו צמלכה שאינה צריכה לגופה ורואית הערוך אינן רואיות דההיא דמתיר ר"ש ולכן פי' על גזי האשכים איכא למימר דמנא שני וכן הרי"ה דלית ליה הושענא אחרימי איכא למימר דשרי משום מנא א"י ר"י פסיק רישיה הוא דלית ליה הושענא אחרימי והואיל וכן שרי לר"ש דשמא לא יצטרך לה ונמנא שלא תיקון כלי והלכך לאו פסיק רישיה הוא אבל לר"י אסור דשמא יצטרך לה ואגלאי מילתא דכלי עבד ועל פי' הערוך קשה דתנן צפרק שמונה צרעים (שנת דף ק"ג). המפיס מורסא צבצת אס' לעשות לה פה חייז ואס' להוציא ממנה ליחה פטור ודוקא משום צערא פטור ומותר אבל אי לאו משום צערא היה אסור א"ע"ג דלא ניחא ליה צפה כלל דאי ניחא ליה מן הפה כי לא מתכוין נמי חייז וכן מחט של יד לטויל צה את הקון דשרי משום צערא אבל אי לאו הכי אסור א"ע"ג דלא ניחא ליה כלל אבל קצת קשה אי פסיק רישיה דלא ניחא ליה אסור קאמר רב צפרק חצית (שס קמ"ה). כששים שסחטן לגופן פטור ומותר הואיל וא"ל למים היוצאין והשתא א"ע"ג דל"ז היה להיות אסור ואור"י דמלינן למימר דדוקא צבצת דשרי עושה הנסחט מהם כמו אכולא דאיפרת ואין שם משקה עליו דלמרינן דלפי' למימיהו פטור אסור ועוד י"ל דכל דבר שאדם צמח לו לא שייך למימר שמא יסחוט דסברא הוא כיון דלדעת כן הוא עושה ולהכי גזי מסכנין את היין לא חיישינן שמא יסחוט ואתיא שפיר האי דנדה מערמת וטובלת בצגדיה (פי"ה דף יח.) וכן צפ"ח דיומא (דף ע"ו): ההולך להקציל פני רבו עובר עד לוארו צמים ולא גזרינן שמא יסחוט לפי שלדעת כן הוא עושה ו' ועוד איכא למימר התם דמנא שאני ובערוך פירש לשון אחר מסוכרייתא דנויתא חסימה גיגית של שכר אסור להדוקה דשמנא תצטל הסתימה אללא הגיגית ויעשה כלי צבצת ואין נראה לר"י דהיכי דמי דאס' דעמו לבטל שם צבצת הנחה מאי פסיק רישיה שייך כון מיד הוא עושה כלי דמתכוין לעשותו ואס' אין דעמו לבטלה שם א"כ לא הוי פסיק רישיה שיעשה כלי וי"ל דדוקא שהוא מתכוין לצטלה ואינו מתכוין לעשות כלי וי"ל שייך ציה פסיק רישיה הואיל ואינו מתכוין לגמרי לעשות כלי: **לע"ז** רב בר"ם ס"א כו'. לשמאל נמי איכא לשנויי לעולם כר"ש ב"ה הלך צבצת דלמר דס' מיפקד פקיד לפתח הוא כריך ולהך לישנא דלמר חצורי מחבר לם הוא כריך: (י' **מ"א** ד' דא' דא' בע"ז מצ"י בע"ל. דלמנא נקט עד מוצאי שבת אי לאו דלאתא לאשמועינן דמני צביל צבצת א"ע"ג דמשיר צבוליס דליכא למימר דנקט עד מוצ"ש לאשמועי' דבעינן רזופין דהא לא צבינן שיהו רזופין דתנינא צפרק צתרא דנדה (דף סד: ושס) מעשה ותנן לה ד' לילות מתוך י"ב חדש והכי פי' ונתנינן לה ד' לילות עד מוצ"ש שיעבול בכל לילה וישיר מתקת צבוליס עד מוצ"ש צבצת ומשני לא לצר משנת ומוצאי שבת נקט לאשמועינן דבעינן רזופים והוה מני למיפרך מצרייתא דפרק צתרא דנדה דמוכח דלפי' מפוזרין אללא דפרין ליה מגופה דצרייתא והא עד מוצאי שבת ארבעה לילות קתני ואת' מעיקרא דמשני לצר משנת מה עלה דעתו והא קתני צבצת ד' לילות וי"ל דהוה ס"ד דהכי פירשו ונתנינן לה עד מוצאי שבת לצר משנת שהן צין הכל ד' לילות ואיכו פריך דמשמע דבעיל ד' לילות ומשני כשבעל וקמ"ל כמו שמפרש צתר הכי א"ע"ג דהוי פירצה דחוקה דהא אי חזיא תלינן צדס צבולין א"ע"ג שרי: מאי

או הלכה כר"ש. דמקלקל בחצורה חייז כיון דתימני לומר הלכה כר' יהודה בדבר שאין מתכוין דאסור: **צנהרעדא**. מקומו של שמואל: **וסימניך**. שלא טענה להחליף שמעתתא דבי רב לנהרעדא ודנהרעדא לבי רב: **אלו מקילין לעלמן**. דבי רב שצריכים לעשות כדברי רבן אומרים שרבו המיר ונהרעדא העושים

צשמואל רבן אומרים שמואל התייר: **ורב שרי**. צתמיה אלמלא דבר שאין מתכוין מותר סבירא ליה: **מסוכרייא דנויתא**. סמימת נקב גיגית שמוציאין השכר דרך הנקב וסותמין אותו צבצלאי צגדים: **אסור להדוקה**. משום חסיטה: **מודה ר"ש כו'**. אבל כאן יש צבצקיאם צהטייה כדלקמן [ע"ב]: **הלכה כרבי יהודה**. צאין מתכוין צלא צברי ליה: **מסוכרייא אליכא** דרז ואליצא דשמואל אללא רז ושמאל גופייהו: **לפך לישנא דלמרס דס מיפקד פקיד**. והאיסור משום פתח הוא: **מקלקל הוא אללא הפתח**. וצמקלקל מודה רבי יהודה: **מקלקל צחצורה הוא**. ורב סבר לה כרבי יהודה אף צמקלקל צחצורה קולול קא פטר צה רבי יהודה: **שלא גביע זמנא לרואת**. צמסכת נדה [ה]. אמר איתמי הגיע זמנא לרואת משיגיעו ימי העוורים: **נוטנין לה ארבעה לילות**. שכל דמים שמתראה צבן ממתמ תשמיש ממוקינן להו צדס צמוליס: **עד סתימה המכה**. כל זמן שאינה משמשת צלא דס לא חימה המכה: **הגיע זמנא לרואת**. ולא רתאה: **לינא הראשון**. אפילו לצבילות הרבה: מאי

ליצון אללא גזי מים והא דלמרינן צפרק מפנין (שנת דף קכ"ח): אם הייתה צריכה שמן חצירתה מציאה לה בשערה ופריך והא אתי לדי חסיטה ומשני אין חסיטה בשער משמע דשייך חסיטה בשמן וכן צפ" נטול (שס דף קמ"ג). ספוג אס' יש לו בית אחיזה מנקחין צו ואס' לאו אין מנקחין צו משום דלתי לדי חסיטה שמן הנבלע צו ההיא חסיטה אור"ת דהוא משום מפרק ואסורה וכן חסיטה זיתים ענבים והבא אומר ר"ח דליכא למימר דאסור מפרק כיון שהנחתם הולך לאיצו"ד א"ע"ג דהוי פסיק רישיה וכו' פירש בערוך דכל פסיק רישיה דלא ניחא ליה שרי ועיקר ראייתו מפרק כל המדיר (נחמ"ס דף פ"ג: ושס) אליכא דר"ש מזלפין יין על גזי האשכים א"ע"ג דפסיק רישיה הוא דודאי מכזה הוא כיון דלא ניחא ליה בהאי כיצוי שרי ועוד מיייתי ראייה מלולב הגזול (פוסק דף ג' ושס) דקאמר ר"ח צ"ש ממעטים ענבים צ"ט פ"י ענזי דס' ופריך והא מתקן מנא ומוקים לה צמתכוון לאכילה סבר לה כצדקה ופריך והא מודה ר"ש צפסיק רישיה כו' ומשני לא צריכא דלית ליה הושענא אחרימי אלמלא כיון דלא ניחא ליה ולא חייש צהאי תיקון שרי א"ע"ג דפסיק רישיה הוא ונראה לר"י דלא קשה מידי דליכא למימר דאסור לקחטו בשאר משקה משום ליצון כמו צמים ומי"מ לא חיישינן צבו שמנ יסחוט כיון שהטעם והריח נשארים צבגדים ומעט היה נהנה בחסיטתו ומלינן למימר נמי דאסור משום מפרק ואף ע"ג דהוי פסיק רישיה דלא ניחא ליה אסור לכתחילה לר"ש כמו צמלכה שאינה צריכה לגופה ורואית הערוך אינן רואיות דההיא דמתיר ר"ש ולכן פי' על גזי האשכים איכא למימר דמנא שני וכן הרי"ה דלית ליה הושענא אחרימי איכא למימר דשרי משום מנא א"י ר"י פסיק רישיה הוא דלית ליה הושענא אחרימי והואיל וכן שרי לר"ש דשמא לא יצטרך לה ונמנא שלא תיקון כלי והלכך לאו פסיק רישיה הוא אבל לר"י אסור דשמא יצטרך לה ואגלאי מילתא דכלי עבד ועל פי' הערוך קשה דתנן צפרק שמונה צרעים (שנת דף ק"ג). המפיס מורסא צבצת אס' לעשות לה פה חייז ואס' להוציא ממנה ליחה פטור ודוקא משום צערא פטור ומותר אבל אי לאו משום צערא היה אסור א"ע"ג דלא ניחא ליה צפה כלל דאי ניחא ליה מן הפה כי לא מתכוין נמי חייז וכן מחט של יד לטויל צה את הקון דשרי משום צערא אבל אי לאו הכי אסור א"ע"ג דלא ניחא ליה כלל אבל קצת קשה אי פסיק רישיה דלא ניחא ליה אסור קאמר רב צפרק חצית (שס קמ"ה). כששים שסחטן לגופן פטור ומותר הואיל וא"ל למים היוצאין והשתא א"ע"ג דל"ז היה להיות אסור ואור"י דמלינן למימר דדוקא צבצת דשרי עושה הנסחט מהם כמו אכולא דאיפרת ואין שם משקה עליו דלמרינן דלפי' למימיהו פטור אסור ועוד י"ל דכל דבר שאדם צמח לו לא שייך למימר שמא יסחוט דסברא הוא כיון דלדעת כן הוא עושה ולהכי גזי מסכנין את היין לא חיישינן שמא יסחוט ואתיא שפיר האי דנדה מערמת וטובלת בצגדיה (פי"ה דף יח.) וכן צפ"ח דיומא (דף ע"ו): ההולך להקציל פני רבו עובר עד לוארו צמים ולא גזרינן שמא יסחוט לפי שלדעת כן הוא עושה ו' ועוד איכא למימר התם דמנא שאני ובערוך פירש לשון אחר מסוכרייתא דנויתא חסימה גיגית של שכר אסור להדוקה דשמנא תצטל הסתימה אללא הגיגית ויעשה כלי צבצת ואין נראה לר"י דהיכי דמי דאס' דעמו לבטל שם צבצת הנחה מאי פסיק רישיה שייך כון מיד הוא עושה כלי דמתכוין לעשותו ואס' אין דעמו לבטלה שם א"כ לא הוי פסיק רישיה שיעשה כלי וי"ל דדוקא שהוא מתכוין לצטלה ואינו מתכוין לעשות כלי וי"ל שייך ציה פסיק רישיה הואיל ואינו מתכוין לגמרי לעשות כלי: **לע"ז** רב בר"ם ס"א כו'. לשמאל נמי איכא לשנויי לעולם כר"ש ב"ה הלך צבצת דלמר דס' מיפקד פקיד לפתח הוא כריך ולהך לישנא דלמר חצורי מחבר לם הוא כריך: (י' **מ"א** ד' דא' דא' בע"ז מצ"י בע"ל. דלמנא נקט עד מוצאי שבת אי לאו דלאתא לאשמועינן דמני צביל צבצת א"ע"ג דמשיר צבוליס דליכא למימר דנקט עד מוצ"ש לאשמועי' דבעינן רזופין דהא לא צבינן שיהו רזופין דתנינא צפרק צתרא דנדה (דף סד: ושס) מעשה ותנן לה ד' לילות מתוך י"ב חדש והכי פי' ונתנינן לה ד' לילות עד מוצ"ש שיעבול בכל לילה וישיר מתקת צבוליס עד מוצ"ש צבצת ומשני לא לצר משנת ומוצאי שבת נקט לאשמועינן דבעינן רזופים והוה מני למיפרך מצרייתא דפרק צתרא דנדה דמוכח דלפי' מפוזרין אללא דפרין ליה מגופה דצרייתא והא עד מוצאי שבת ארבעה לילות קתני ואת' מעיקרא דמשני לצר משנת מה עלה דעתו והא קתני צבצת ד' לילות וי"ל דהוה ס"ד דהכי פירשו ונתנינן לה עד מוצאי שבת לצר משנת שהן צין הכל ד' לילות ואיכו פריך דמשמע דבעיל ד' לילות ומשני כשבעל וקמ"ל כמו שמפרש צתר הכי א"ע"ג דהוי פירצה דחוקה דהא אי חזיא תלינן צדס צבולין א"ע"ג שרי: מאי

א) ס"א ל"ג, ב) שנת ק"ה. צבצת כה. [ע"ש]. א) שנת ע"ה. ק"ג. ק"ד. ק"ה. ק"ו. ק"ז. קמ"ג. צבצות כה. סוכה לג: וצילה ל"ג. ד) מנה יאי: סד: ט) ע"ן סכר: ו) וצ"ש: דמלאכה ש"ל: לגופה אסור לר"ש. ה) ה"ה דלא ניחא ליה כלל שרי טפי כ"ה הנקבא צחצובת דל"מ ס"י נד, ו) רש"ל גורס ומיהו, ח) וצ" מוס' שנת מנ: ד"ה מוס', ט) שייך לנ"ג.

מוסף רש"י

מסוכרייא דנויתא. צגד טורקין צצורא חצית של חרס מפני שאין הנקב שיה (שבת ק"א) צירא של חצית שוכרין סביבמה נערה של פתמן וטעניות כדי שתסמוט הנקב אסור (בבורות כ"ה). אסור להדוקה. צבצק דלא קא חסיטה. וצ"ע: דלא קא מסין לסחוט, אלמלא לא ס"ל כר"ש צבר שאין מתיסין (שבת ק"א: וצ"ע: צמסכת נדה [ה]. אמר איתמי הגיע זמנא לרואת משיגיעו ימי העוורים: **נוטנין לה ארבעה לילות**. שכל דמים שמתראה צבן ממתמ תשמיש ממוקינן להו צדס צמוליס: **עד סתימה המכה**. כל זמן שאינה משמשת צלא דס לא חימה המכה: **הגיע זמנא לרואת**. ולא רתאה: **לינא הראשון**. אפילו לצבילות הרבה: מאי